

مبانی مشاوره و راهنمایی

سری کتاب‌های کمک آموزشی کارشناسی ارشد

مجموعه روانشناسی ۲

مؤلفان: حامد برآبادی – اسماعیل اسدپور – رویا باقری

مبانی مشاوره و راهنمایی / حامد برآبادی

مشاوران صعود ماهان، ۱۴۰۲

۲۹۱ ص: جدول: نمودار (آمادگی آزمون کارشناسی ارشد)

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۶۶-۱۶-۲

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا

فارسی - چاپ اول

۱- مبانی مشاوره و راهنمایی

۳- آزمون دوره‌های تحصیلات تکمیلی

اسماعیل اسدیپور - رویا باقری

ج- عنوان

۱۳۹۳۹ V ۲۴۶ الف / ۲۳۵۳ LB

۳۷۸/۱۶۶۴

رده‌بندی دیویی:

۳۵۰۰۲۲۸

شماره کتابشناسی ملی:

۲- آزمونها و تمرینها (عالی)

۴- دانشگاهها و مدارس عالی - ایران- آزمونها

نام کتاب: مبانی مشاوره و راهنمایی

مؤلف: حامد برآبادی - اسماعیل اسدیپور - رویا باقری

ناشر: مشاوران صعود ماهان

نوبت و تاریخ چاپ: سوم / ۱۴۰۲

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳/۴۷۰/۰۰۰ ریال

شابک: ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۶۶-۱۶-۲

انتشارات مشاوران صعود ماهان: خیابان ولیعصر، بالاتر از تقاطع مطهری،

روبروی قنادی هتل بزرگ تهران، جنب بانک ملی، پلاک ۲۵۰

تلفن: ۴-۸۸۱۰۰۱۱۳

سخن ناشر

«ن والقلم و ما یسطرون»

کلمه نزد خدا بود و خدا آن را با قلم بر ما نازل کرد.

به پاس تشکر از چنین موهبت الهی، موسسه ماهان درصدد برآمده است تا در راستای انتقال دانش و مفاهیم با کمک اساتید مجرب و مجموعه کتب آموزشی خود برای شما داوطلبان ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد گام موثری بردارد. امید است تلاش‌های خدمتگزاران شما در این موسسه پایه‌گذار گام‌های بلند فردای شما باشد. مجموعه کتاب‌های کمک آموزشی ماهان به منظور استفاده داوطلبان کنکور کارشناسی ارشد سراسری و آزاد تالیف شده‌اند. در این کتاب‌ها سعی کرده‌ایم با بهره‌گیری از تجربه اساتید بزرگ و کتب معتبر داوطلبان را از مطالعه کتاب‌های متعدد در هر درس بی‌نیاز کنیم.

دیگر تالیفات ماهان برای سایر دانشجویان به صورت ذیل می‌باشد.

● **مجموعه کتاب‌های ۸ آزمون:** شامل ۵ مرحله کنکور کارشناسی ارشد ۵ سال اخیر به همراه ۳ مرحله آزمون تالیفی ماهان همراه با پاسخ تشریحی می‌باشد که برای آشنایی با نمونه سوالات کنکور طراحی شده است. این مجموعه کتاب‌ها با توجه به تحلیل ۳ ساله اخیر کنکور و بودجه‌بندی مباحث در هریک از دروس، اطلاعات مناسبی جهت برنامه‌ریزی درسی در اختیار دانشجو قرار می‌دهد.

● **مجموعه کتاب‌های کوچک:** شامل کلیه نکات کاربردی در گرایش‌های مختلف کنکور کارشناسی ارشد می‌باشد که برای دانشجویان جهت جمع‌بندی مباحث در ۲ ماهه آخر قبل از کنکور مفید می‌باشد.

بدین وسیله از مجموعه اساتید، مولفان و همکاران محترم خانواده بزرگ ماهان که در تولید و به‌روزرسانی تالیفات ماهان نقش موثری داشته‌اند، صمیمانه تقدیر و تشکر می‌نماییم.

دانشجویان عزیز و اساتید محترم می‌توانند هرگونه انتقاد و پیشنهاد در خصوص تالیفات ماهان را از طریق سایت ماهان به آدرس mahan.ac.ir با ما در میان بگذارند.

موسسه آموزش عالی آزاد ماهان

سخن مؤلف

با توجه به اهمیت روزافزون مشاوره در عصر کنونی، در سالیان اخیر شاهد اقبال زیاد دانشجویان به رشته مشاوره در ایران بوده‌ایم. اما با توجه به ظرفیت محدود پذیرش دانشگاه‌ها در این رشته به ویژه در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری و نیز عدم مطالعه منابع مناسب، متأسفانه داوطلبان زیادی پشت سد کنکور باقی می‌مانند، لذا سعی شده است تا در حدّ توان مناسب‌ترین منابع هر درس را جمع‌آوری و خلاصه آن را به صورت کتاب واحدی در اختیار داوطلبان قرار دهیم. در این کتاب خلاصه مهم‌ترین مطالب درس "مبانی مشاوره و راهنمایی" گردآوری شده است؛ کتاب حاضر شامل پنج بخش و ۲۳ فصل می‌باشد. بخش اول (مبانی و مقدمات مشاوره و راهنمایی) از پنج فصل تعاریف، اهداف و اصول راهنمایی و مشاوره، الگوهای راهنمایی، مسئولیت‌های کارکنان برنامه راهنمایی و مشاوره، و فنون راهنمایی تشکیل شده است؛ بخش دوم (مقدمه‌ای بر مشاوره و روان‌درمانی) مباحثی مانند رابطه یاورانه، شناخت مشکل مراجع، ارزیابی مشکلات رفتاری، روش‌های برخورد با مشکل مراجع، نقش مشورتی مشاور، مشاوره خانوادگی و اخلاق حرفه‌ای در مشاوره را در بر می‌گیرد. بخش سوم مرتبط با خانواده‌درمانی می‌باشد که در این بخش از دیدگاه سیستمی، خانواده‌درمانی ساختی، مضامین درمانی رویکرد ساختی، تشکیل سیستم درمانی و بازسازی خانواده بحث شده است. بخش چهارم و پنجم نیز به ترتیب راهنمایی و مشاوره تحصیلی و راهنمایی و مشاوره شغلی را شامل می‌شود. در انتهای هر فصل سوالات کنکور سراسری و آزاد و نیز سوالات تالیفی مرتبط با آن مبحث به همراه پاسخ تشریحی آورده شده است. نکات کلیدی هر بخش نیز در پایان آن بخش مرقوم گشته است. قطعاً مطالب این کتاب فاقد نقص و اشکال نمی‌باشد؛ بنابراین پیشنهادات و انتقادات شما می‌تواند ما را در تدوین آثاری به مراتب مفیدتر یاری دهد.

روح انسان لطیف و جنس انسان از معرفت است، برای مراقبت و محافظت از این جنس و روحیه همواره باید در سه دایره دانایی، زیبایی و نیکویی زندگی کرد تا به آرامش، موفقیت و شادی رسید.

دل آرام باشید

میلاد قربانی

بخش اول: مبانی و مقدمات مشاوره و راهنمایی

۱۱	فصل اول: تعاریف
۱۲	راهنمایی
۱۴	مشاوره
۱۵	تفاوت‌های مشاوره با راهنمایی و روان‌درمانی
۱۵	راهنمایی و مشاوره در اسلام
۱۶	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه تالیفی فصل اول
۳۰	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه سراسری فصل اول
۳۳	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه آزاد فصل اول
۳۷	فصل دوم: اهداف، اصول و تاریخچه راهنمایی و مشاوره
۳۸	اهداف راهنمایی و مشاوره
۳۸	اصول راهنمایی و مشاوره
۳۹	انواع راهنمایی و مشاوره
۴۰	تاریخچه راهنمایی و مشاوره در جهان و ایران
۴۲	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه تالیفی فصل دوم
۵۱	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه سراسری فصل دوم
۵۹	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه آزاد فصل دوم
۶۳	فصل سوم: الگوهای راهنمایی
۶۴	الگوی پارسونی
۶۴	الگوی راهنمایی مشابه با آموزش و پرورش
۶۵	الگوی راهنمایی به‌عنوان توزیع و سازگاری
۶۵	الگوی راهنمایی به‌عنوان یک جریان بالینی
۶۵	الگوی راهنمایی به‌عنوان تصمیم‌گیری
۶۶	الگوی راهنمایی به‌عنوان یک نظام انتخابی
۶۶	الگوی راهنمایی به‌عنوان مجموعه خدمات
۶۷	الگوی راهنمایی مبتنی بر رشد
۶۷	الگوی راهنمایی به‌عنوان دانش عمل هدف‌دار
۶۷	الگوی راهنمایی به‌عنوان رشد شخصی
۶۸	الگوی راهنمایی به‌عنوان بازسازی اجتماعی
۶۹	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه تالیفی فصل سوم
۸۱	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه سراسری فصل سوم
۸۵	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه آزاد فصل سوم

۹۱	فصل چهارم: مسئولیت‌های کارکنان برنامه راهنمایی و مشاوره در مدرسه
۹۲	مسئولیت‌های راهنما یا مشاور مدرسه
۹۲	مسئولیت‌های معلم
۹۳	مسئولیت‌های مدیر مدرسه
۹۳	مسئولیت‌های روان‌شناس مدرسه
۹۳	مسئولیت‌های مددکار اجتماعی
۹۳	مسئولیت‌های روان‌سنج
۹۴	مسئولیت‌های گروه بهداشت
۹۴	مسئولیت‌های مربی امور تربیتی
۹۴	مسئولیت‌های روان‌پزشک
۹۵	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه تالیفی فصل چهارم
۱۰۲	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه سراسری فصل چهارم
۱۰۳	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه آزاد فصل چهارم
۱۰۵	فصل پنجم: فنون راهنمایی
۱۰۶	روش‌های شناخت عینی
۱۰۷	روش‌های شناخت ذهنی
۱۱۱	روش شناخت عینی - ذهنی
۱۱۱	پرونده راهنمایی
۱۱۲	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه تالیفی فصل پنجم
۱۲۴	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه سراسری فصل پنجم
۱۳۰	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه آزاد فصل پنجم
۱۳۶	نکات کلیدی بخش اول
۱۴۰	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه سراسری بخش اول
	بخش دوم: مقدمه‌ای بر مشاوره و روان‌درمانی
۱۴۹	فصل ششم: رابطه یاورانه
۱۵۰	حداقل خصوصیات برای ایجاد اعتماد
۱۵۱	ابعاد شخصیتی مشاور و مراجع و اثر آنها بر رابطه یاورانه
۱۵۳	فصل هفتم: شناخت مشکل مراجع
۱۵۴	عوامل مربوط به رشد مراجع
۱۵۵	عوامل مربوط به محیط زندگی مراجع
۱۵۵	عوامل مربوط به برداشت مراجع
۱۵۶	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه آزاد فصل هفتم
۱۵۷	فصل هشتم: ارزیابی مشکلات رفتاری
۱۵۸	مصاحبه
۱۵۸	مشاهده
۱۵۸	گزارش شخصی
۱۵۸	پرسش‌نامه
۱۵۸	آزمون‌های روان‌شناختی
۱۵۹	تنظیم شرح حال

۱۶۱	فصل نهم: روش‌های برخورد با مشکل مراجع
۱۶۲	مرحله آگاه نمودن مراجع
۱۶۳	مرحله تغییر برداشت و شناخت مراجع
۱۶۵	مرحله تغییر دادن رفتار
۱۶۶	مرحله معنا بخشیدن به زندگی
۱۶۹	فصل دهم: نقش مشورتی مشاور
۱۷۰	نقش مشورتی مشاور در رابطه با معلمین
۱۷۰	نقش مشورتی مشاور در ارتباط با نظام آموزشی مدرسه
۱۷۱	فصل یازدهم: مشاوره خانوادگی
۱۷۲	دلایل به وجود آمدن مشکلات خانوادگی
۱۷۳	فصل دوازدهم: اخلاق حرفه‌ای در مشاوره
۱۷۵	نکات کلیدی بخش دوم
۱۷۶	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه تالیفی بخش دوم
۱۷۸	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه سراسری بخش دوم
۱۹۲	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه آزاد بخش دوم
	بخش سوم: مباحث خانواده‌درمانی
۱۹۷	فصل سیزدهم: مقدمه‌ای بر دیدگاه سیستمی در خانواده‌درمانی
۲۰۱	فصل چهاردهم: خانواده‌درمانی ساختی
۲۰۲	جایگاه آسیب‌شناسی
۲۰۳	عرصه درمانگر
۲۰۵	فصل پانزدهم: خانواده در حال شکل‌گیری
۲۰۶	Triangle (مثلث)
۲۰۹	فصل شانزدهم: یک نمونه خانواده
۲۱۰	خاستگاه هویت
۲۱۱	ساخت خانواده
۲۱۱	مرز
۲۱۲	زیرمنظومه زن و شوهری
۲۱۲	زیرمنظومه والدین
۲۱۳	زیرمنظومه فرزندان
۲۱۳	انطباق خانواده
۲۱۵	فصل هفدهم: مضامین درمانی رویکرد ساختی
۲۱۶	کاوش در سیستم درمانی
۲۱۷	خانواده گسترده
۲۱۷	خانواده صاحب فرزند ولی‌گونه
۲۱۷	خانواده در وضع گذار
۲۱۸	پرتگاه‌ها و خطرات احتمالی خانواده‌درمان ساختی
۲۱۹	فصل هجدهم: خانواده در درمان
۲۲۰	الگوی روان‌درمانی ساختاری خانواده
۲۲۱	فصل نوزدهم: تشکیل سیستم درمانی
۲۲۲	تشخیص

۲۲۳	فصل بیستم: بازسازی خانواده.....
۲۲۴	عملیات بازسازی
۲۲۵	فصل بیست و یکم: اجرای نخستین مصاحبه
۲۲۷	دستورالعمل دادن
۲۲۸	مفهوم بن‌بست مضاعف
۲۲۸	مقایسه درمان فردی با خانواده‌درمانی
۲۳۰	نکات کلیدی بخش سوم
۲۳۲	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه تالیفی بخش سوم
۲۳۶	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه سراسری بخش سوم
۲۳۷	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه آزاد بخش سوم
	بخش چهارم: راهنمایی و مشاوره تحصیلی
۲۴۰	تعریف راهنمایی تحصیلی
۲۴۰	تعریف مشاوره تحصیلی
۲۴۰	تاریخچه راهنمایی تحصیلی
۲۴۱	ضرورت راهنمایی تحصیلی
۲۴۱	هدف‌های راهنمایی تحصیلی
۲۴۱	وظایف راهنمایی تحصیلی
۲۴۲	خدمات راهنمایی تحصیلی
۲۴۲	اصول راهنمایی تحصیلی
۲۴۲	هدف‌های تعلیم و تربیت و ارتباط آن با راهنمایی تحصیلی
۲۴۳	راهنمایی تحصیلی در مقاطع مختلف تحصیلی
۲۴۴	ابزارهای مورد نیاز در راهنمایی تحصیلی
۲۴۴	آموزش مهارت‌های تحصیلی
۲۴۵	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه سراسری بخش چهارم
۲۴۷	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه آزاد بخش چهارم
	بخش پنجم: راهنمایی و مشاوره شغلی
۲۵۰	تعریف راهنمایی شغلی و حرفه‌ای
۲۵۰	اصول ارائه اطلاعات شغلی و حرفه‌ای
۲۵۰	هدف‌های ارائه اطلاعات شغلی و حرفه‌ای
۲۵۰	نقش افراد در ارائه اطلاعات شغلی و حرفه‌ای
۲۵۱	روش‌های کسب اطلاعات شغلی و حرفه‌ای
۲۵۱	وسایل آموزش اطلاعات شغلی و حرفه‌ای
۲۵۱	کار در راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه‌ای
۲۵۲	روش‌های راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه‌ای گروهی
۲۵۲	روش‌های انفرادی راهنمایی و مشاوره شغلی
۲۵۳	طبقه‌بندی نظریه‌های انتخاب شغل و حرفه
۲۵۴	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه سراسری بخش پنجم
۲۵۸	سوالات چهارگزینه‌ای و پاسخنامه آزاد بخش پنجم
۲۶۴	سوالات و پاسخ تشریحی چهارگزینه‌ای کنکور سراسری ۹۵ الی ۹۹
۲۹۱	منابع و مآخذ

بخش اول

مبانی و مقدمات مشاوره و راهنمایی

عناوین اصلی

- ◆ فصل ۱: تعاریف
- ◆ فصل ۲: اهداف، اصول و تاریخچه راهنمایی و مشاوره
- ◆ فصل ۳: الگوهای راهنمایی
- ◆ فصل ۴: مسئولیت‌های کارکنان برنامه راهنمایی
و مشاوره در مدرسه
- ◆ فصل ۵: فنون راهنمایی

فصل اول

تعاریف

- ◆ راهنمایی
- ◆ مشاوره
- ◆ تفاوت‌های مشاوره با راهنمایی و روان‌درمانی
- ◆ راهنمایی و مشاوره در اسلام

تعاریف

۱) راهنمایی

راهنمایی به معنای دلالت، هدایت و راهبری کردن است. این تعریف کلی و عام به توجیه بیشتری نیاز دارد. راهنمایی به ارزش‌های راهنما بستگی دارد و در ارتباط با نگرش‌ها و اعتقادات وی معنای خاص و مشخصی پیدا می‌کند. هم‌چنین شیوه‌های اجرای راهنمایی برای افراد گوناگون - حتی آنانی که مشکلات به ظاهر مشابهی دارند - متفاوت است.

ابزار و وسایل متعدد از جمله کتاب و جدول و سخنرانی نیز نقش راهنما را ایفا می‌کنند و بینش فرد را برای تصمیم‌گیری مناسب افزایش می‌دهند. اگر نصیحت و پند به صورت ارتباط متقابل باشد، ممکن است فرد را در جهت معین راهنمایی کند. راهنمایی به‌عنوان یک مفهوم نظری کمک به فرد در زمینه‌ای مشخص و از دیدگاه معینی است. راهنمایی به‌عنوان یک امر تربیتی، مجموعه تلاش‌ها و کوشش‌هایی است که دانش‌آموزان را در بهتر شناختن خویش در تمامی ابعاد وجودی‌شان یاری می‌دهد. راهنمایی به‌عنوان یک خدمت تربیتی به مجموعه روش‌ها و جریاناتی اطلاق می‌شود که از طریق ایجاد رابطه یاری‌دهنده نهایتاً به حل مشکل دانش‌آموز می‌انجامد.

در راهنمایی بر توانایی‌های فرد بیش از محدودیت‌های محیطی تاکید می‌شود. فعالیت‌های راهنمایی در وهله نخست، بر پیشگیری از بروز مشکلات تاکید دارند. راهنمایی به ارزش‌های راهنما بستگی دارد به‌طور کلی می‌توان در سیر تحولی تعریف راهنمایی به موارد زیر اشاره کرد: ۱- راهنمایی به معنای تعلیم و تربیت ۲- راهنمایی به معنای هدایت فرد به زمینه مناسب تحصیلی و شغلی و سازگاری با محیط اجتماعی ۳- راهنمایی به معنای کمک به فرد برای شناخت خود و جهان اطراف. افراد و متخصصان گوناگون نیز هر یک با نگاهی به روندهای کلی فوق تعریفی را برای راهنمایی ارائه کرده‌اند که در ادامه به برخی اشاره می‌شود:

- راجرز هدف اصلی و اساسی راهنمایی را شناخت خود و محیط می‌داند.
 - برونر راهنمایی را مترادف با تعلیم و تربیت می‌داند. به نظر او راهنمایی و تعلیم و تربیت به هدایت زندگی افراد می‌پردازند و در فهم، سازمان‌دادن، توسعه و رشد خویش و همکاری متقابل به آنان کمک می‌کنند.
 - کاتز اشاره می‌کند که راهنمایی نوعی مداخله در انتخاب‌ها است و به مراجع کمک می‌کند تا از فرصت‌های موجود تحصیلی و شغلی یکی را برگزینند. هم‌چنین راهنمایی به سازگاری افراد با محیط کمک می‌کند تا بتوانند به تقاضاهای متنوع محیطی پاسخ مناسبی دهند.
- راهنمایی از نظر شرترز و استون: راهنمایی تلاش پویایی است که انسان را در خودشناسی و آشنایی با پیرامون یاری می‌دهد. راهنمایی از نظر ترکسلر: فعالیتی است که انسان را از توانایی‌ها و رغبت‌هایش آگاه می‌سازد و سبب می‌شود فرد پس از شناخت توانایی‌ها و محدودیت‌هایش در جهت زندگی بهتر گام بردارد.
- مک دانیل: راهنمایی کمک به فرد است تا بتواند فرصت‌های تحصیلی، شغلی و شخصی را آگاهانه تشخیص دهد و بیشترین بهره را ببرد.

پاترسون: راهنمایی کمک مداوم و منظم به فرد است تا (۱) توانایی‌ها و محدودیت‌هایش را بشناسد. (۲) در حل مشکلات توفیق یابد. (۳) رفتارش را متعادل سازد. (۴) تصمیم مناسبی در زمینه تحصیلی اتخاذ کند. (۵) شغل مناسبی برگزیند و نهایتاً به حداکثر رشد و کمال برسد.

به‌طور کلی، راهنمایی جریان یاری‌دهنده‌ای است که از طریق یک سلسله فعالیت‌های منظم و سازمان‌یافته به رشد متعادل و همه‌جانبه انسان می‌انجامد و موجبات بهره‌گیری از حداکثر توانایی‌های بالقوه فرد را در نظام آموزش و پرورش فراهم می‌آورد. از این دیدگاه راهنمایی و آموزش پرورش تفکیک ناپذیرند. اجزای این تعریف به تفصیل عبارتند از:

۱- جریان راهنمایی یک امر مداوم و مستمر است و به همین اعتبار انجام عمل راهنمایی در تمام مقاطع سنی و تحصیلی محرز و ضروری است. انسان از لحظه تولد - و حتی قبل از آن، از هنگام تشکیل سلول تخم- تا لحظه مرگ در موارد و زمینه‌های گوناگون به طور مستقیم و غیرمستقیم از طرف افراد و سازمان‌های متعدد راهنمایی می‌شود. راهنمایی نوزاد در آغاز بیشتر در بعد جسمی او متمرکز است. با افزایش سن راهنمایی در ابعاد ذهنی، روانی، اجتماعی و اخلاقی نیز ضرورت می‌یابد. به این لحاظ همه انسان‌ها در تمام سنین به راهنمایی نیاز دارند. در عین حال نوع، شدت، میزان و زمان راهنمایی برای افراد مختلف متفاوت است.

۲- راهنمایی، مرکب از یک سلسله فعالیت‌ها است. از این رو، همکاری سازمان‌ها و مؤسسات و افراد متعدد در انجام راهنمایی ضرورت تام دارد و عدم مشارکت دیگران و نبودن منابع ارجاعی، راهنمایی را با شکست مواجه می‌سازد. کاربرد این مورد در آموزش و پرورش آن است که نمی‌توان اجرای برنامه‌های راهنمایی را فقط به راهنما سپرد، بلکه همکاری همگان و تمام افراد و مؤسسات جامعه در موفقیت برنامه، عاملی ضروری محسوب می‌شود و نقش تعیین‌کننده‌ای دارد.

۳- فعالیت‌های راهنمایی منظم و سازمان‌یافته هستند. داشتن نظم و سازمان در راهنمایی باعث صرفه‌جویی در وقت و نیز موجب پیش‌بینی عواقب کار می‌گردد. راهنما می‌تواند این نظم را از طریق مطالعه منابع و کتاب‌های راهنمایی و نیز به وسیله کار و تجربه کسب کند.

۴- راهنمایی به رشد متعادل و همه‌جانبه انسان می‌انجامد. ابعاد وجود انسان بر یکدیگر تأثیر متقابل دارند و جدا از هم قابل بررسی نیستند. انسان موضوع راهنمایی است. کاربرد این روش در آموزش و پرورش توجه به همه ابعاد وجودی انسان از طریق ارزش قائل شدن برای تمام مواد درسی است.

۵- راهنمایی موجب می‌گردد که فرد از توانایی‌های بالقوه‌اش حداکثر استفاده را ببرد. توانایی‌های بالقوه با استعداد مترادف هستند. استعداد که توانایی و آمادگی بالقوه فرد برای انجام کار در آینده است، انواع متعددی دارد. به عبارت دیگر، هیچ دانش‌آموزی بی استعداد نیست، بلکه استعدادها و توانایی‌های دانش‌آموزان با یکدیگر تفاوت دارد و بر اساس آن هرکدام می‌توانند کاری را با موفقیت بیشتری انجام دهند. معلم باید در وهله اول هر دانش‌آموز را بشناسد یا بتواند او را در جهت مطلوب راهنمایی کند.

۶- راهنمایی و آموزش و پرورش لازم و ملزوم یکدیگرند و از همدیگر قابل تفکیک نیستند. از راهنمایی به‌عنوان وسیله و ابزاری برای تحقق اهداف آموزش و پرورش استفاده می‌شود. به عبارت دیگر، راهنمایی با تمام فعالیت‌های مدرسه در ارتباط است و استفاده از راهنمایی آموزش و پرورش را کارآمدتر می‌سازد. پرورش به معنی تربیت و تغییر و دگرگون‌سازی است و بیشتر با ارزش‌ها ارتباط پیدا می‌کند.

سه جزء که در آموزش و پرورش وجودشان ضرورت تام دارد، عبارتند از: دانش‌آموز، معلم و موضوع. راهنمایی برای حصول سریع و درست اهداف آموزش و پرورش ضرورت دارد و از طریق برنامه‌های راهنمایی به دانش‌آموزان کمک می‌شود تا استعدادها و رغبت‌های خود را بشناسند و با توجه به تفاوت‌های فردی به یادگیری مطالب بپردازند. توجه به موضوع برای حصول اهداف آموزش و پرورش ضرورت دارد. این رکن در حقیقت دانش‌آموز و معلم را به هم پیوند می‌زند. چنانچه در تهیه و تدوین موضوع به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان توجه نشود، تلاش معلم و دانش‌آموز به نتیجه مطلوبی نخواهد رسید و در واقع هدف راهنمایی آن است که برنامه‌های آموزشی و موضوعات درسی با توجه به نیازها و توانایی‌های یادگیرندگان تهیه و تدوین گردند.

خدمات راهنمایی از سه جنبه حائز اهمیت می‌باشد، فردی، اجتماعی و اقتصادی، شناخت استعدادها و توانایی‌های فردی و هدایت این استعدادها در جهت رفع نیازهای جامعه از مهم‌ترین خدمات راهنمایی از جنبه اجتماعی است. راهنمایی افراد به سمت مشاغل مناسب یا هدایت آنها به تغییر شغل با توجه به مشاغل جدید از خدمات مهم دیگر راهنمایی و مشاوره از جنبه اقتصادی است.

۲) مشاوره

مشاوره به معنای همکاری کردن و رأی و نظر دیگری را در انجام کاری خواستن است. مشاوره را می‌توان برخورد دو جانبه مشاور و مراجع دانست که در یک وضعیت حرفه‌ای و برای ایجاد تغییراتی در رفتار مراجع صورت می‌پذیرد. مشاوره را می‌توان فرایندی قلمداد کرد که به صورت یک رابطه دو نفری بروز می‌کند؛ در این رابطه، مراجع مشکلاتی را که از آنها رنج می‌برد و شخصاً قادر به حل آنها نبوده است، مطرح می‌کند و مشاور با توجه به تجربه علمی و صلاحیت حرفه‌ای خود به او کمک می‌کند تا به حل مشکلاتش بپردازد. مشاوره را می‌توان نوعی رابطه دانست که در آن یک فرد یعنی مشاور سعی می‌کند که به دیگری یعنی مراجع کمک کند تا مشکلات مربوط به سازگاری خویش را تشخیص داده و حل نماید. تعاریف متعددی از مشاوره به عمل آمده است که در اینجا به برخی از آنها اشاره می‌شود:

به نظر پاترسون، مشاوره جریانی است که در آن وجود ارتباط خاص بین مراجع و مشاور ضرورت دارد. مراجع معمولاً با مسأله و مشکل عاطفی مواجه است و مشاور در ارائه راه حل برای مشکلات عاطفی تخصص دارد. از طریق برقراری رابطه مشاوره‌ای، مشاور به مراجع کمک می‌کند تا راه‌حلی برای مشکلش پیدا کند. پاترسون مشاوره را یکی از خدمات راهنمایی می‌شمارد و ارائه اطلاعات صرف و پند و اندرز دادن را مشاوره محسوب نمی‌کند. مک دانیل مشاوره را یک سلسله تماس‌های حضوری بین مشاور و مراجع می‌داند، که از طریق آن مراجع به تفکر در مورد نگرش‌ها و امکاناتش تشویق می‌شود و روش‌های سازگاری مؤثر با دیگران را می‌آموزد و ترکسler عقیده دارد، مشاوره صرفاً حل مشکلات آنی مراجع نیست. بلکه سبب افزایش اعتماد به نفس و رشد فکری مراجع می‌شود. در ضمن پاترسون معتقد بود که برای تعریف مشاوره بهتر است، بررسی شود که مشاوره چه اموری نیست. او می‌گفت که ۱- مشاوره مترادف با ارائه اطلاعات نیست با اینکه ممکن است در رابطه مشاوره‌ای اطلاعاتی به مراجع داده شود. ۲- مشاوره نصیحت کردن و تلقین مطالب به مراجع نیست. ۳- مشاوره تأثیر و نفوذ بر طرز فکرها و عقاید مراجعان از طریق قانع‌سازی و تحکم نیست. ۴- مشاوره تعیین و انتخاب شغل برای مراجعان نیست. ۵- مشاوره مترادف با مصاحبه نیست.

به نظر پینسکی از طریق مشاوره، مشکلات کنشی نسبتاً سطحی مراجع که خود در اثر یادگیری پدید آمده‌اند، درمان می‌شود. به اعتقاد رابینسون، از طریق مشاوره سازش مراجع با خود و دیگران و نیز مسئولیت‌پذیری و بلوغ عاطفی وی افزایش می‌یابد. گوستاد نیز مشاوره را رابطه‌ای آموزشی بین مراجع و مشاور تلقی می‌کند که در آن بر یادگیری تأکید می‌شود. به نظر آرباکل مشاوره جریان تخصصی بین مشاور و مراجع است که به وسیله آن مراجع به تحلیل مشکلش اقدام می‌کند و بر نکات ناشناخته شخصیت خود آگاهی می‌یابد و به جستجوی راه حل برمی‌آید.

از دیدگاه ویلیامسون، مشاوره جریانی آموزشی است که به رشد شخصیت می‌انجامد. به نظر مشاوره رابطه‌ای هدف‌دار و پویاست که مراجع را در خودشناسی و تصمیم‌گیری و ارضای نیازهایش یاری می‌دهد. به نظر شرتزر و استون مشاوره یک جریان یادگیری است که به آن وسیله مراجع مطالبی را درباره خود و مناسباتش می‌آموزد. به نظر دینک مایر - که از پیروان روان‌شناسی فردی است - در مشاوره مراجع نحوه برقراری ارتباط با دیگران را می‌آموزد و شیوه‌های معقول برای ارضای نیازهایش را یاد می‌گیرد و از احساسات ناشناخته خود آگاه می‌شود و پس از تعیین اهداف زندگی، راه رسیدن به آنها را معین می‌سازد. استفلر و گرانت مشاوره را رابطه‌ای یاری‌دهنده می‌دانند که مراجع پس از شناخت خصوصیات خود تصمیم‌گیری معقول را می‌آموزد و هکنی و نای مشاوره را جریانی تخصصی می‌دانند که از طریق آن ارتباط، مراجع به حل مشکل توفیق می‌یابد.

جمع‌بندی تعاریف ارائه شده در زمینه مشاوره ما را به این نتیجه می‌رساند که اولاً در مشاوره برقراری تعامل و رابطه مداوم و هدف‌دار بین مراجع و مشاور ضروری است، ثانیاً هدف غایی اتخاذ تصمیمی معقول و منطقی است که با نیازها و امکانات شخصی و اجتماعی مراجع سازگار باشد.

مشاوره جزء حرفه‌های یاورانه از قبیل روان‌درمانی و مددکاری است و با آنها وجوه مشترکی دارد. وجوه مشترک حرفه‌هایی یاورانه عبارت است از: ۱- رفتار آدمی معلول علتی است که با شناخت علت رفتار می‌توان آن را تغییر داد. ۲- هدف حرفه‌های یاورانه کمک به افراد است تا عملکرد بهتری داشته باشند و توانایی‌های خویشان را شکوفا سازند. ۳- این حرفه‌ها بر پیشگیری تأکید دارند. ۴- وسیله اصلی کمک در این حرفه‌ها رابطه یاورانه است.

۳) تفاوت‌های مشاوره با راهنمایی و روان‌درمانی

تفاوت‌های مشاوره با راهنمایی:

مشاوره با راهنمایی تفاوت دارد. راهنمایی مفهوم وسیعی دارد و تمام برنامه و فعالیت‌هایی را که برای کمک به فرد تهیه می‌شود، شامل می‌گردد. درحالی که مشاوره یکی از خدمات و تکنیک‌های خاص راهنمایی است و اصطلاحاً قلب راهنمایی به حساب می‌آید. راهنمایی جنبه پیشگیری دارد، درحالی که مشاوره در وهله اول بعد درمانی دارد.

بین مشاوره و روان‌درمانی نیز تفاوت‌هایی وجود دارد. به نظر بوهلر، روان‌درمانی جریانی است که شیوه درست زیستن با خود و دیگران را به فرد می‌آموزد. از طریق روان‌درمانی کژرفتاری و اختلالات روانی درمان می‌شوند. به عقیده پاترسون، بین مشاوره و روان‌درمانی تفاوت مهم و اصولی وجود ندارد، زیرا هدف غایی مشاوره و روان‌درمانی تأمین رشد مناسب و افزایش کارایی و بهبودی در تعامل فرد با دیگران است. به نظر برامر و شوستروم تفاوت بین مشاوره و روان‌درمانی بیش از آنکه کیفی باشد، کمی است. از طریق مشاوره به اصلاح و رفع مشکلات تربیتی، شغلی، تحصیلی، خانوادگی و بهداشتی افراد عادی در مدت زمان کوتاه اقدام می‌شود، درحالی که با استفاده از روان‌درمانی به حل مشکلات افراد مبتلا به ناراحتی‌های روانی شدیدتر در مدت طولانی‌تری مبادرت می‌گردد. تایلر معتقد است که مشاوره کمک به افراد عادی است که هویت و شناخت روشنی از خود دارند و مشکلات آنان بیشتر ماهیت و جنبه تربیتی دارد. درحالی که از طریق روان‌درمانی به حل مشکلات و اختلالات عمیق شخصیتی اقدام شود.

تفاوت‌های بین مشاوره و روان‌درمانی:

۱- روان‌درمانی عمدتاً در موقعیت‌های درمانی پزشکی صورت می‌گیرد، در صورتی که مشاوره بیشتر در موسسات تربیتی و حرفه‌ای انجام می‌پذیرد. ۲- روان‌درمانی یک فرایند بلند مدت است، در صورتی که مشاوره در کوتاه‌مدت نیز عملی است. ۳- مشاوره به موارد عادی و روان‌درمانی به موارد مرضی و درگیری‌ها و ناسازگاری‌های عمیق شخصیتی توجه دارد؛ در واقع مشاوره به فرد کمک می‌کند تا از توانمندی‌های خود برای سازگاری با محیط استفاده کند. ۴- روان‌درمانی به تبصر در تحلیل فرد همراه با مهارت‌های تشخیصی روانکاوانه نیاز دارد و به اموری توجه می‌شود که در حوزه ناآگاهی فرد قرار دارند، درحالی که در مشاوره توجه به اموری است که در حوزه آگاهی فرد قرار دارند. ۵- روان‌درمانی با افرادی سروکار دارد که دچار آسیب‌های روانی شده‌اند؛ در صورتی که مشاوره سروکار داشتن با افرادی است که مشکلات موقعیتی در زندگی یا مشکلاتی در یکی از مراحل رشد خود دارند. ۶- مشاوره در جهت نیل به هدف‌های باز پروری اما روان‌درمانی در راستای حصول به هدف‌های بازسازی انجام می‌شود. می‌توان نتیجه گرفت که در مشاوره اولاً مسائل حاد عاطفی کمتر مطرح می‌شوند، ثانیاً نسبت به مراجع و نگرانی او نگرش مثبت بیشتری وجود دارد، ثالثاً مدت درمان کوتاه‌تر است.

در زمینه تفاوت مشاوره و مشورت می‌توان گفت که مشاوره یک رابطه یاورانه چهره به چهره است که در آن مراجع حضور دارد و با طرح مشکلات رفتاری خود از تجربه مشاور برای حل مشکلش کمک می‌گیرد، درحالی که در مشورت خود مراجع حضور ندارد چرا که مشورت عبارت است از فرایند کمک به مراجع از طریق شخص دیگر یا کمک به یک سازمان برای بهسازی خدماتی که در آنجا عرضه می‌شود.

۴) راهنمایی و مشاوره در اسلام

راهنمایی در قرآن کریم برای نخستین بار در سوره فاتحه الكتاب (حمد) در آیه ششم مطرح شده است: اهدنا الصراط المستقیم (ما را به راه راست هدایت کن).

خداوند برای راهنمایی بشر پیغمبران خود را مبعوث کرده است، لذا راهنمایی از جانب معصومین نیز مطرح گردیده است. ویژگی‌هایی برای راهنما در اسلام مطرح شده است که عبارتند از: خوش‌خویی و خوش اخلاقی، صداقت در گفتار، تقوا، آگاهی همه جانبه، استقامت و پایداری در حوادث ناگوار و تسلط راهنما بر احساسات خود.

سؤالات چهار گزینه‌ای تألیفی فصل اول

۱- راهنمایی به معنای عام و کلی عبارت است از:

- (۱) دلالت و هدایت و راهبری کردن
(۲) دادن پند و نصیحت به دیگران
(۳) ارائه اطلاعات به افراد
(۴) هدایت کردن

۲- شیوه‌های اجرای راهنمایی برای افراد گوناگون به چه شکلی می‌باشد؟

- (۱) ارائه خدمات به افراد، بدون در نظر گرفتن سن و جنس آنان
(۲) ارائه راهنمایی به طور مطلق و با شیوه‌ای یکسان
(۳) برای آنانی که مشکلات به ظاهر مشابهی دارند، متفاوت است.
(۴) برای آنانی که مشکلات مشابهی دارند، مشابه است.

۳- راهنمایی به عنوان یک خدمت تربیتی به چه مفاهیمی اشاره می‌کند؟

- (۱) روش‌ها و جریان‌هایی است که از طریق ایجاد رابطه یاری‌دهنده، نهایتاً به حل مشکل دانش‌آموز می‌انجامد.
(۲) کمک به فرد در زمینه مشخص و از دیدگاه معینی است.
(۳) تلاش پویایی است که انسان را در خودشناسی و آشنایی با پیرامون یاری می‌دهد.
(۴) جریانی آموزشی است که به رشد شخصیت فرد می‌انجامد.

۴- شرتزر و استون چه تعریفی از راهنمایی ارائه کرده‌اند؟

- (۱) کمک به فرد است تا بتواند فرصت‌های تحصیلی و شغلی و شخصی را به درستی تشخیص دهد و بیشترین بهره ممکن را ببرد.
(۲) فعالیتی است که انسان را از توانایی‌ها و رغبت‌های آگاه می‌سازد.
(۳) تلاش پویایی است که انسان را در خودشناسی و آشنایی با پیرامون یاری می‌دهد.
(۴) کمک به فرد در زمینه مشخص و از دیدگاه معینی است.

۵- به نظر مک دانیل راهنمایی در کدام تعریف می‌گنجد؟

- (۱) کمک به فرد است تا بتواند فرصت‌های تحصیلی و شغلی و شخصی را به درستی تشخیص دهد و بیشترین بهره ممکن را ببرد.
(۲) تلاش پویایی است که انسان را در خودشناسی و آشنایی با پیرامون یاری می‌دهد.
(۳) فعالیتی است که انسان را از توانایی‌ها و رغبت‌های آگاه می‌سازد.
(۴) کمک به فرد در زمینه مشخص و از دیدگاه معینی است.

۶- کدام دانشمند راهنمایی را فعالیتی دانست که انسان را از توانایی‌ها و رغبت‌های آگاه می‌سازد تا فرد در جهت زندگی بهتری

گام بردارد؟

- (۱) شرتزر
(۲) ترکسلر
(۳) استون
(۴) پاترسون

۷- پند و نصیحت در چه صورتی ممکن است فرد را در جهت معینی راهنمایی کند؟

- (۱) به هیچ شکلی نمی‌تواند فرد را راهنمایی کند.
(۲) با صراحت بیان شود.
(۳) در همه موارد اثر مخربی دارد.
(۴) به صورت ارتباط متقابل باشد.

۸- به نظر پاترسون راهنمایی کمک منظم به فرد است تا بتواند:

- (۱) توانایی‌ها و محدودیت‌های خود را بشناسد.
(۲) رفتار و حالاتش را در موقعیت‌های گوناگون متعادل سازد و در حل مشکلاتش توفیق یابد.
(۳) تصمیم مناسبی در زمینه تحصیلی و شغلی اتخاذ کند و به حداکثر رشد و کمال برسد.
(۴) همه موارد

۹- با افزایش سن، راهنمایی در چه ابعادی ضرورت می‌یابد؟

- (۱) ذهنی (۲) روانی (۳) اجتماعی و اخلاقی (۴) همه موارد

۱۰- وقتی گفته می‌شود انجام عمل راهنمایی در تمام مقاطع سنی و تحصیلی محرز و ضروری است، به کدام یک از اجزای تعریف راهنمایی اشاره می‌شود؟

- (۱) راهنمایی یک جریان یاری‌دهنده است.
(۲) فعالیت‌های راهنمایی منظم و سازمان یافته هستند.
(۳) راهنمایی مرکب از یک سلسله فعالیت‌ها است.
(۴) راهنمایی به رشد متعادل و همه جانبه انسان می‌انجامد.

۱۱- وقتی گفته می‌شود راهنمایی مرکب از یک سلسله فعالیت‌ها است، به کدام مفهوم اشاره می‌شود؟

- (۱) اعتبار انجام عمل راهنمایی در تمام مقاطع سنی و تحصیلی محرز و ضروری است.
(۲) همکاری سازمان‌ها و مؤسسات و افراد متعدد در انجام راهنمایی ضرورت تام دارد.
(۳) نمی‌توان اجرای برنامه‌های راهنمایی را فقط به راهنما سپرد.
(۴) موارد ۲ و ۳

۱۲- اگر نویسنده به موقع کتاب‌های درسی را در دسترس دانش‌آموزان و معلمان قرار ندهد و یا اگر والدین به موقع با معلم تماس برقرار نسازند، کار آموزشی معلم موفقیت‌آمیز نخواهد بود. این مثال کدام یک از اجزای تعریف راهنمایی را در بر می‌گیرد؟

- (۱) راهنمایی به رشد متعادل و همه جانبه انسان می‌انجامد.
(۲) راهنمایی یک جریان یاری‌دهنده است.
(۳) راهنمایی مرکب از یک سلسله فعالیت‌ها است.
(۴) فعالیت‌های راهنمایی منظم و سازمان یافته هستند.

۱۳- وقتی راهنما به خوبی می‌داند کار را چگونه و از کجا آغاز کند و با چه روشی به اهداف تعیین شده برسد، در کدام یک از اجزای تعریف راهنمایی می‌گنجد؟

- (۱) راهنمایی یک جریان یاری‌دهنده است.
(۲) راهنمایی به رشد متعادل و همه جانبه انسان می‌انجامد.
(۳) راهنمایی مرکب از یک سلسله فعالیت‌ها است.
(۴) فعالیت‌های راهنمایی منظم و سازمان یافته هستند.

۱۴- راهنما نظم و سازمان در کارهایش را از چه طریقی می‌تواند کسب کند؟

- (۱) مطالعه منابع و کتاب‌های راهنمایی
(۲) به وسیله تجربه
(۳) به وسیله کار
(۴) همه موارد

۱۵- راهنمایی به رشد متعادل و همه جانبه انسان می‌انجامد، یعنی:

- (۱) ابعاد وجودی انسان بر یکدیگر تأثیر متقابل دارند و جدا از هم قابل بررسی نیستند.
(۲) داشتن نظم و سازمان در راهنمایی باعث صرفه‌جویی در وقت و موجب پیش‌بینی عواقب کار می‌گردد.
(۳) همکاری سازمان‌ها و مؤسسات و افراد متعدد در انجام راهنمایی ضرورت تام دارد.
(۴) اعتبار انجام عمل راهنمایی در تمام مقاطع سنی و تحصیلی محرز و ضروری است.

۱۶- استفاده از راهنمایی چه تأثیری در آموزش و پرورش دارد؟

- (۱) آموزش و پرورش را مؤثرتر و کارآمدتر می‌سازد.
(۲) آموزش و پرورش و راهنمایی لازم و ملزوم هستند.
(۳) بر یکدیگر هیچ تأثیری ندارند.
(۴) موارد ۱ و ۲

۱۷- کدام مفهوم به معنی تربیت و تغییر و دگرگون‌سازی است و بیشتر با ارزش‌ها ارتباط پیدا می‌کند؟

- (۱) پرورش (۲) عقیده (۳) آموزش (۴) ادراک

۱۸- راهنمایی با کدام یک از فعالیت‌های مدرسه در ارتباط است؟

- (۱) رشته‌ها و دوره‌های تحصیلی و روش‌های آموزش و یادگیری (۲) برنامه‌های درسی و فعالیت‌های مکمل برنامه
(۳) بهداشت روانی و جسمی (۴) همه موارد

۱۹- چه رابطه‌ای بین آموزش و پرورش وجود دارد؟

- (۱) از یکدیگر غیر قابل تفکیک هستند.
(۲) از یکدیگر قابل تفکیک هستند.
(۳) لازم و ملزوم یکدیگر هستند.
(۴) موارد ۱ و ۳

۲۰- کدام دانشمند مشاوره را یکی از خدمات راهنمایی می‌شمارد؟

- (۱) پپینسکی (۲) پاترسون (۳) مایر (۴) آریاکل

۲۱- پاترسون چه تعریفی از مشاوره ارائه کرده است؟

- (۱) مشاوره جریانی است که در آن وجود ارتباط خاص بین مراجع و مشاور ضرورت دارد.
(۲) جریانی است که به آن وسیله مراجع با کمک مشاور به بررسی و تحلیل مشکلش اقدام می‌کند.
(۳) جریانی فعال و پویا بین مراجع و مشاور است.
(۴) ارائه اطلاعات صرف و پند دادن و تلقین عقاید را مشاوره به حساب می‌آورد.

۲۲- کدام روان‌شناس از پیروان مکتب روان‌شناسی فردی است؟

- (۱) پاترسون (۲) پپینسکی (۳) دینک مایر (۴) گرانت

۲۳- به نظر کدام دانشمند مشاوره جریانی تخصصی است که به آن وسیله مراجع با کمک مشاور به بررسی و تحلیل مشکلش اقدام می‌کند؟

- (۱) استفلر (۲) آریاکل (۳) گرانت (۴) رابینسون

۲۴- به عقیده دینک مایر مشاوره عبارت است از:

- (۱) جریانی تخصصی که به آن وسیله مراجع با کمک مشاور به بررسی و تحلیل مشکلش اقدام می‌کند.
(۲) جریانی فعال و پویا که به آن وسیله مراجع نحوه برقراری ارتباط با دیگران را می‌آموزد.
(۳) جریانی که از طریق آن سازش مراجع با خود و دیگران و مسئولیت‌پذیری وی افزایش می‌یابد.
(۴) جریان یاری‌دهنده‌ای که مراجع پس از شناخت خصوصیات خویش تصمیم‌گیری معقولی را یاد می‌گیرد.

۲۵- کدام روان‌شناس معتقد است که اعتقادات و نگرش‌ها و رفتار و نهایتاً شیوه زندگی فرد از طریق مشاوره دگرگون می‌شود؟

- (۱) رابینسون (۲) پپینسکی (۳) دینک مایر (۴) آریاکل

۲۶- به نظر پپینسکی مشاوره چه فرایندی است؟

- (۱) از طریق آن مشکلات کنشی نسبتاً سطحی مراجع درمان می‌شود.
(۲) از طریق آن سازش مراجع با خود و دیگران و مسئولیت‌پذیری وی افزایش می‌یابد.
(۳) اعتقادات و نگرش‌ها و رفتار و نهایتاً شیوه زندگی فرد از طریق مشاوره دگرگون می‌شود.
(۴) رابطه‌ای آموزشی بین مراجع و مشاور تلقی می‌شود.

۲۷- استفلر و گرانت چه تعریفی از مشاوره ارائه کرده‌اند؟

- (۱) رابطه‌ای آموزشی بین مراجع و مشاور که در آن بر یادگیری تأکید می‌شود.
(۲) اینکه در مشاوره نباید صرفاً حل مشکلات آنی مراجع مدنظر مشاور باشد.
(۳) جریان یاری‌دهنده‌ای که مراجع پس از شناخت خصوصیات خویش تصمیم‌گیری معقولی را یاد می‌گیرد.
(۴) جریانی آموزشی که به رشد شخصیت فرد می‌انجامد.

۲۸- از دیدگاه مایر در مشاوره چه اتفاقی می‌افتد؟

- (۱) مراجع نحوه برقراری ارتباط با دیگران را می‌آموزد.
(۲) احساسات ناشناخته‌اش را می‌شناسد.
(۳) شیوه‌های معقول برای ارضای نیازهایش را یاد می‌گیرد.
(۴) همه موارد

۲۹- کدام دانشمند معتقد است که از طریق مشاوره سازش مراجع با خود و دیگران و نیز مسئولیت‌پذیری و بلوغ عاطفی وی افزایش می‌یابد؟

- (۱) ترکسلر (۲) دانیل (۳) گوستاد (۴) رابینسون

۳۰- کدام دانشمند بر این عقیده بود که ارائه اطلاعات صرف و پند دادن و تلقین عقاید، مشاوره به حساب نمی‌آید؟

- (۱) پینسکی (۲) رابینسون (۳) پاترسون (۴) مایر

۳۱- چرا پاترسون ارائه اطلاعات صرف و پند دادن و تلقیق عقاید را مشاوره به حساب نمی‌آورد؟

- (۱) چون مشاور صرفاً افکار و عقایدش را برای دیگری بیان می‌کند. (۲) زیرا ارتباط مشاوره‌ای که لازمه درمان است، وجود ندارد. (۳) چون برای مراجع خسته‌کننده است. (۴) موارد ۱ و ۲

۳۲- از نظر گوستاد مشاوره چیست؟

- (۱) جریانی برای توسعه اعتماد به نفس و استقلال
(۲) رابطه‌ای آموزشی بین مراجع و مشاور
(۳) جریانی آموزشی که به رشد شخصیت فرد می‌انجامد.
(۴) یک جریان یادگیری که به آن وسیله مراجع مطالبی را درباره خود یاد می‌گیرد.

۳۳- کدام دانشمند معتقد است که در مشاوره صرفاً نباید حل مشکلات آنی مراجع مد نظر مشاور باشد؟

- (۱) ترکسلر (۲) هکنی (۳) گوستاد (۴) رن

۳۴- به عقیده ترکسلر، در مشاوره چه چیزی باید مد نظر قرار گیرد؟

- (۱) صرفاً حل مشکلات آنی مراجع مد نظر می‌باشد.
(۲) ایجاد و توسعه اعتماد به نفس و استدلال و افزایش قدرت مبارزه با مشکلات
(۳) گسترش رشد فکری مراجع
(۴) موارد ۲ و ۳

۳۵- ویلیامسون چه تعریفی از مشاوره ارائه کرده است؟

- (۱) جریانی است آموزشی که به رشد شخصیت فرد می‌انجامد.
(۲) جریان یادگیری است که به آن وسیله مراجع مطالبی را درباره خود یاد می‌گیرد.
(۳) رابطه آموزشی بین مراجع و مشاور تلقی می‌شود.
(۴) ایجاد و توسعه اعتماد به نفس و استقلال.

۳۶- در فرایند مشاوره چه هدفی در اولویت قرار دارد؟

- (۱) اتخاذ تصمیمی معقول و منطقی
(۲) برقراری تعامل و رابطه مداوم هدف‌دار بین مراجع و مشاور
(۳) اتخاذ تصمیمی که با نیازها و امکانات شخصی مشاور سازگار باشد.
(۴) اتخاذ تصمیمی که با نیازها و امکانات اجتماعی مراجع سازگار باشد.

۳۷- کدام دانشمندان مشاوره را جریان تخصصی ویژه‌ای قلمداد می‌کنند که مراجع از طریق ارتباط با مشاور، به حل مشکلش موفق می‌شود؟

- (۱) هکنی و گوستاد (۲) هکنی و نای (۳) دانیل و رن (۴) شرتزر و نای

۳۸- طبق تعریف کدام دانشمند از مشاوره، مشاور می‌کوشد تا با بهره‌گیری از صلاحیت‌های علمی و تجارب شغلی خود، مراجع را در شناخت امکانات و کسب بینش بیشتر یاری دهد؟

- (۱) مک دانیل (۲) رن (۳) ویلیامسون (۴) گوستاد

۳۹- طبق دیدگاه کدام دانشمند احترام به مراجع و تشویق او به کسب بینش جدید به منظور تغییر رفتار وی نقش به‌سزایی دارد؟
(۱) هکنی (۲) مک دانیل (۳) شرتزر (۴) رن

۴۰- شرتزر و استون چه تعریفی از مشاوره ارائه داده‌اند؟

- (۱) جریان یادگیری که به آن وسیله مراجع مطالبی درباره خود و مناسباتش یاد می‌گیرد.
- (۲) جریانی آموزشی است که به رشد شخصیت فرد می‌انجامد.
- (۳) رابطه یاری‌دهنده‌ای که مراجع پس از شناخت خصوصیات خویش تصمیم‌گیری مناسبی را یاد می‌گیرد.
- (۴) جریانی که در آن ارتباط خاص بین مراجع و مشاور ضرورت دارد.

۴۱- مشاوره از دیدگاه رن چگونه تعریف شده است؟

- (۱) جریان یادگیری که به آن وسیله مراجع مطالبی درباره خود و مناسباتش یاد می‌گیرد.
- (۲) رابطه‌ای هدف‌دار و پویا که مراجع را در خودشناسی و تصمیم‌گیری مناسب و ارضای نیازهایش یاری می‌دهد.
- (۳) رابطه‌ای آموزشی بین مراجع و مشاور که در آن بر یادگیری تأکید می‌شود.
- (۴) جریانی است آموزشی که به رشد شخصیت فرد می‌انجامد.

۴۲- در جریان مشاوره چه روندی طی می‌شود؟

- (۱) مراجع از طریق گفتگو با مشاور در یک جو مملو از تفاهم، خود را بهتر می‌شناسد.
- (۲) مراجع چگونگی تصمیم‌گیری را می‌آموزد.
- (۳) در نهایت مراجع راه حلی برای مشکلش پیدا می‌کند.
- (۴) همه موارد

۴۳- به اعتقاد کدام دانشمند مشاوره یک سلسله تماس‌های حضوری بین مشاور و مراجع است که به آن وسیله مراجع به تفکر درباره نگرش‌ها و امکاناتش تشویق و روش‌های سازگاری را یاد می‌گیرد؟

- (۱) ویلیامسون (۲) ترکسلر (۳) مک دانیل (۴) رن

۴۴- راهنمایی جنبه و مشاوره دارد.

- (۱) پیشگیری- بعد درمانی (۲) درمانی- جنبه درمانی
(۳) پیشگیری- جنبه پیشگیری (۴) درمانی- جنبه پیشگیری

۴۵- به اعتقاد کدام دانشمند، روان درمانی جریانی است که شیوه درست زیست با خود و دیگران را به فرد می‌آموزد؟

- (۱) تایلر (۲) برامر (۳) بوهرلر (۴) ویلیامسون

۴۶- مشاوره با راهنمایی چه تفاوتی دارد؟

- (۱) راهنمایی برنامه‌ها و فعالیت‌های کمک به فرد را شامل می‌گردد و مشاوره یکی از خدمات خاص راهنمایی است.
- (۲) مشاوره تمام برنامه‌ها و فعالیت‌های کمک به فرد را شامل می‌گردد و راهنمایی یکی از خدمات و تکنیک‌های خاص مشاوره است.
- (۳) مشاوره جنبه پیشگیری و راهنمایی جنبه درمانی دارد.
- (۴) هیچ تفاوتی بین آن دو وجود ندارد.

۴۷- به عقیده پاترسون چه تفاوتی بین مشاوره و روان‌درمانی وجود دارد؟

- (۱) تفاوت آن‌ها بیشتر از آن که کیفی باشد، کمی است.
- (۲) تفاوت مهم و اصولی وجود ندارد.
- (۳) تفاوت آن‌ها بیشتر از آنکه کمی باشد، کیفی است.
- (۴) مشاوره کمک به افراد غیر عادی است که مشکلات آنان جنبه تربیتی دارد و روان‌درمانی به حل اختلالات عمیق شخصیتی اقدام می‌کند.

۴۸- به اعتقاد تایلر چه تفاوتی بین مشاوره و روان‌درمانی وجود دارد؟

- ۱) این که تفاوت آن‌ها بیش از آن که کیفی باشد، کمی است.
- ۲) تفاوت مهم و اصولی وجود ندارد.
- ۳) مشاوره کمک به افراد عادی است که مشکلات آنان جنبه تربیتی دارد و روان‌درمانی به حل اختلالات عمیق شخصیتی اقدام می‌کند.
- ۴) مشاوره کمک به افراد غیر عادی است که مشکلات آنان جنبه تربیتی دارد و روان‌درمانی به حل اختلالات عمیق شخصیتی اقدام می‌کند.

۴۹- از طریق روان‌درمانی چه خدماتی به افراد ارائه می‌شود؟

- ۱) کژرفتاری‌ها درمان می‌شوند.
- ۲) اختلالات روانی درمان می‌شوند.
- ۳) سازمان شخصیت درمانجو بر اساس معیارهای مطلوب فردی و اجتماعی تغییر می‌کنند.
- ۴) همه موارد

۵۰- کدام دانشمند بر این اعتقاد است که هدف غایی مشاوره و روان‌درمانی تأمین رشد مناسب و افزایش کارایی و بهبود در

تعامل فرد با دیگران است؟

- ۱) پاترسون (۲) تایلر (۳) بوهرلر (۴) ترکسلر

۵۱- به نظر برامرو شوستروم چه تفاوتی بین مشاوره و روان‌درمانی وجود دارد؟

- ۱) تفاوت مهم و اصولی وجود ندارد.
- ۲) تفاوت بیشتر کیفی است تا کمی
- ۳) تفاوت بیشتر کمی است تا این که کیفی باشد.
- ۴) تفاوتی وجود ندارد.

۵۲- از دید برامرو شوستروم از طریق مشاوره چه خدماتی به افراد ارائه می‌شود؟

- ۱) به اصلاح و رفع مشکلات تربیتی، افراد عادی در مدت زمان کوتاه اقدام می‌شود.
- ۲) به اصلاح و رفع مشکلات تربیتی، شغلی، خانوادگی و بهداشتی افراد عادی در مدت زمان درازی اقدام می‌شود.
- ۳) به اصلاح و رفع مشکلات تربیتی، شغلی، خانوادگی و بهداشتی افراد عادی در مدت زمان کوتاه اقدام می‌شود.
- ۴) به اصلاح و رفع مشکلات تربیتی، شغلی، خانوادگی و بهداشتی افراد غیرعادی در مدت زمان کوتاه اقدام می‌شود.

۵۳- کدام فرایند در روان‌شناسی قلب راهنمایی به حساب می‌آید؟

- ۱) درمان (۲) مشاوره (۳) گروه درمانی (۴) رفتار درمانی

۵۴- وجود چه مسائلی راهنمایی شغلی را ضروری ساخت؟

- ۱) پیدایش مشاغل متنوع
- ۲) نیاز به تخصص در انجام کارها
- ۳) افزایش جمعیت
- ۴) موارد ۱ و ۲

۵۵- در چه صورتی نیاز به خدمات راهنمایی بیشتر احساس می‌گردد؟

- ۱) مهاجرت به شهرها بیشتر صورت گیرد.
- ۲) هر قدر جامعه گسترده‌تر و روابط افراد پیچیده‌تر باشد.
- ۳) فاصله سنی والدین با فرزندان بسیار زیاد باشد.
- ۴) والدین در سنین پایین ازدواج کرده باشند.

۵۶- فراهم آوردن زمینه‌ها و عوامل برای به فعلیت رساندن تمام استعدادهای انسان و سوق دادن او به سوی اهداف مطلوب از

طریق برنامه‌های سنجیده چه نامیده می‌شود؟

- ۱) آموزش (۲) پرورش (۳) نگرش (۴) آموزش و پرورش

۵۷- کدام گزینه صحیح نیست؟

- ۱) راهنمایی را می‌توان بخشی از آموزش و پرورش تلقی کرد.
- ۲) به خاطر تنوع رشته‌های تحصیلی و شغلی ضرورت متخصصان راهنمایی تحصیلی و شغلی احساس می‌شود.
- ۳) دانش‌آموز یکی از قطب‌های جریان آموزش و پرورش است.
- ۴) مفاهیم آموزش و پرورش به درستی از یکدیگر قابل تفکیک هستند.

۶۷- آیه «ذَلِكِ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ» به کدام موضوع اشاره دارد؟

- (۱) قیامت (۲) راهنمایی (۳) غیبت (۴) مرگ

۶۸- مفهوم راهنمایی در قرآن کریم برای نخستین بار در کدام سوره و در کدام آیه مطرح شد؟

- (۱) بقره- نوزدهم (۲) مؤمنون- ششم (۳) فاتحه الكتاب- ششم (۴) فاتحه الكتاب- سوم

۶۹- کدام آیه در سوره فاتحه الكتاب نمایانگر مفهوم راهنمایی است؟

- (۱) اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (۲) مَالِكِ يَوْمَ الدِّينِ
(۳) غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ (۴) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

۷۰- در سوره بقره در چه آیاتی مفهوم راهنمایی مطرح شده است؟

- (۱) ۵ تا ۲ (۲) ۳ تا ۶ (۳) ۶ تا ۱۲ (۴) ۷ تا ۸

۷۱- حضرت علی (ع) درباره ضرورت و شیوه راهنمایی چه فرموده‌اند؟

- (۱) با دوست دورانديش و مهربان مشورت کردن پیروزی می‌آورد.
(۲) هیچ قومی مشورت نکردند مگر این که به صلاح و شایستگی هدایت شوند.
(۳) طلب مشورت هم‌چون چشم هدایت است.
(۴) همه موارد

۷۲- ویژگی‌های راهنما در اسلام چه مواردی را دربرمی‌گیرد؟

- (۱) خوش اخلاقی و صداقت در گفتار (۲) آگاهی همه جانبه
(۳) استقامت و پایداری (۴) همه موارد

۷۳- کدام سوره در ارتباط با ویژگی‌های راهنما آمده است؟ (ای محمد اگر تو بدخو و درشت و سخت‌دل بودی مردم از اطراف تو پراکنده می‌شدند.)

- (۱) آل عمران (۲) مؤمنون (۳) توبه (۴) کهف

۷۴- وقتی گفته می‌شود که راهنما باید به آنچه که دیگران را راهنمایی می‌کند، واقف و آگاه و عالم باشد، به کدام یک از خصایص او از دیدگاه اسلام اشاره می‌شود؟

- (۱) آگاهی همه جانبه (۲) صداقت در گفتار (۳) استقامت و پایداری (۴) تقوا

۷۵- وقتی گفته می‌شود تسلط راهنما بر احساسات خود ضروری است و هیچ عاملی نباید او را متزلزل سازد، کدام یک از خصایص او مد نظر می‌باشد؟

- (۱) تقوا (۲) استقامت و پایداری (۳) آگاهی همه جانبه (۴) خوش خلقی

۷۶- پیامبر اکرم (ص) در جنگ‌ها با صحابه خود حضور می‌یافتند و هم‌چون سرباز عادی می‌جنگیدند، کدام یک از خصایص راهنما در مورد ایشان صدق می‌کند؟

- (۱) استقامت (۲) پایداری (۳) صداقت در گفتار و تقوا (۴) آگاهی همه جانبه

پاسخنامه سوالات چهارگزینه‌ای تألیفی فصل اول

- ۱- گزینه «۱»
☞ راهنمایی به معنای عام و کلی عبارت است از دلالت و هدایت و رهبری کردن.
- ۲- گزینه «۳»
☞ شیوه‌های اجرای راهنمایی برای افراد گوناگون حتی آنانی که مشکلات به ظاهر مشابهی دارند، متفاوت است.
- ۳- گزینه «۱»
☞ راهنمایی به‌عنوان یک خدمت تربیتی به مجموعه روش‌ها و جریان‌هایی اطلاق می‌شود که از طریق ایجاد رابطه یاری‌دهنده نهایتاً به حل مشکل دانش‌آموز می‌انجامد.
- ۴- گزینه «۳»
☞ به نظر شرتزر و استون راهنمایی تلاش پویایی است که انسان را در خودشناسی و آشنایی با پیرامون یاری می‌دهد.
- ۵- گزینه «۱»
☞ به نظر مک دانیل راهنمایی کمک به فرد است تا بتواند فرصت‌های شغلی و تحصیلی و شخصی را به درستی و آگاهانه تشخیص دهد و از هر موقعیت بیشترین استفاده و بهره ممکن را ببرد.
- ۶- گزینه «۲»
☞ به اعتقاد ترکسلر راهنمایی فعالیتی است که انسان را از توانایی‌ها و رغبت‌هایش آگاه می‌سازد و موجب می‌شود که فرد پس از شناخت توانایی‌ها و محدودیت‌هایش در جهت زندگی بهتری گام بردارد.
- ۷- گزینه «۴»
☞ اگر نصیحت و پند به صورت ارتباط متقابل باشد، ممکن است فرد را در جهت معین راهنمایی کند.
- ۸- گزینه «۴»
☞ به نظر پاترسون راهنمایی کمک منظم به فرد است تا بتواند توانایی‌ها و محدودیت‌های خود را بشناسد. رفتار و حالاتش را در موقعیت‌های گوناگون متعادل سازد، در حل مشکلاتش توفیق یابد. تصمیم مناسبی در زمینه تحصیلی اتخاذ کند. شغل مناسبی برگزیند و نهایتاً به حداکثر رشد و کمال برسد.
- ۹- گزینه «۴»
☞ راهنمایی نوزاد که در آغاز بیشتر در بُعد جسمی او متمرکز است با افزایش سن، راهنمایی در ابعاد ذهنی، روانی، اجتماعی و اخلاقی نیز ضرورت می‌یابد.
- ۱۰- گزینه «۱»
☞ راهنمایی یک جریان یاری‌دهنده است. جریان راهنمایی، یک امر مداوم و مستمر است و به همین اعتبار انجام عمل راهنمایی در تمام مقاطع سنی و تحصیلی محرز و ضروری است.
- ۱۱- گزینه «۴»
☞ راهنمایی از یک سلسله فعالیت‌ها مرکب است. از این رو همکاری سازمان‌ها و مؤسسات و افراد متعدد در انجام راهنمایی ضرورت تام دارد و همکاری همگان و تمام افراد و مؤسسات جامعه در موفقیت برنامه عمل ضروری محسوب می‌شود و نمی‌توان اجرای برنامه‌های راهنمایی را فقط به راهنما سپرد.
- ۱۲- گزینه «۳»
☞ راهنمایی از یک سلسله فعالیت‌ها مرکب است. به‌عنوان مثال اگر نویسنده به موقع کتاب‌های درسی را در دسترس دانش‌آموزان و معلمان قرار ندهد و یا اگر والدین به موقع با معلم تماس برقرار نسازند، کار آموزش معلم موفقیت‌آمیز نخواهد بود.
- ۱۳- گزینه «۴»
☞ فعالیت‌های راهنمایی منظم و سازمان‌یافته هستند یعنی راهنما به خوبی می‌داند که کار را چگونه و از کجا آغاز کند و با چه روشی به اهداف تعیین شده برسد.

۱۴- گزینه «۴»

☞ راهنمایی می‌تواند نظم و سازمان در کارهایش را از طریق مطالعه منابع و کتاب‌های راهنمایی و نیز به وسیله کار و تجربه کسب کند.

۱۵- گزینه «۱»

☞ راهنمایی به رشد متعادل و همه جانبه انسان می‌انجامد، یعنی ابعاد وجودی انسان بر یکدیگر تأثیر متقابل دارند و جدا از هم قابل بررسی نیستند.

۱۶- گزینه «۴»

☞ راهنمایی و آموزش و پرورش از یکدیگر غیر قابل تفکیک هستند و استفاده از راهنمایی، آموزش و پرورش را مؤثرتر و کارآمدتر می‌سازد.

۱۷- گزینه «۱»

☞ پرورش به معنی تربیت و تغییر و دگرگون‌سازی است و بیشتر با ارزش‌ها ارتباط پیدا می‌کند.

۱۸- گزینه «۴»

☞ راهنمایی با تمام فعالیت‌های مدرسه از جمله رشته‌ها و دوره‌های تحصیلی، روش‌های آموزش و یادگیری، برنامه‌های درسی و فعالیت‌های مکمل برنامه، بهداشت روانی و جسمی و ارتباط خانواده و مدرسه مربوط است.

۱۹- گزینه «۲»

☞ آموزش و پرورش و راهنمایی لازم و ملزوم هستند و تفکیک آنها ممکن نیست.

۲۰- گزینه «۲»

☞ پاترسون مشاوره را یکی از خدمات راهنمایی می‌شمارد.

۲۱- گزینه «۱»

☞ به نظر پاترسون مشاوره جریانی است که در آن وجود ارتباط خاص بین مراجع و مشاور وجود دارد.

۲۲- گزینه «۳»

☞ دینک مایر از پیروان مکتب روان‌شناسی فردی است.

۲۳- گزینه «۲»

☞ به نظر آرباکل مشاوره جریانی تخصصی بین مراجع و مشاور است که به آن وسیله مراجع با کمک مشاور به بررسی و تحلیل مشکلش اقدام می‌کند و بر نکات ناشناخته شخصیت خود آگاهی می‌یابد و بر اثر تعامل و رابطه مشاوره‌ای با مشاور به جستجوی راه حل برای مشکلاتش می‌پردازد و درهای دنیای روشن‌تری را بر خویشتن می‌گشاید.

۲۴- گزینه «۲»

☞ به عقیده دینک مایر مشاوره جریانی فعال و پویا بین مراجع و مشاور است که به آن وسیله مراجع نحوه برقراری ارتباط با دیگران را می‌آموزد، شیوه‌های معقول برای ارضای نیازهایش را یاد می‌گیرد. احساسات ناشناخته‌اش را می‌شناسد، اطلاعات وسیع و عمیقی درباره خویشتن به دست می‌آورد و پس از شناخت اهداف زندگی چگونگی رسیدن به آنها را معین می‌سازد.

۲۵- گزینه «۳»

☞ از دیدگاه دینک مایر، اعتقادات و نگرش‌ها و رفتار و نهایتاً شیوه زندگی فرد از طریق مشاوره دگرگون می‌شود.

۲۶- گزینه «۱»

☞ به نظر پپینسکی از طریق مشاوره، مشکلات کنشی نسبتاً سطحی مراجع که خود در اثر یادگیری پدید آمده‌اند، درمان می‌شود.

۲۷- گزینه «۳»

☞ استفلر و گرانت مشاوره را رابطه یاری‌دهنده‌ای می‌دانند که مراجع پس از شناخت خصوصیات خویش، نهایتاً تصمیم‌گیری معقول و مناسبی را یاد می‌گیرد.

۲۸- گزینه «۴»

☞ به عقیده دینک مایر در مشاوره مراجع نحوه برقراری ارتباط با دیگران را می‌آموزد. احساسات ناشناخته‌اش را می‌شناسد و شیوه‌های معقول برای ارضای نیازهایش را یاد می‌گیرد.

۲۹- گزینه «۴»

☞ به اعتقاد رابینسون از طریق مشاوره، سازش مراجع با خود و دیگران و نیز مسئولیت‌پذیری و بلوغ عاطفی وی افزایش می‌یابد.

- ۳۰- گزینه «۳»
پاترسون مشاوره را یکی از خدمات راهنمایی می‌شمارد و ارائه اطلاعات صرف و پند دادن و تلقین عقاید را مشاوره به حساب نمی‌آورد.
- ۳۱- گزینه «۴»
پاترسون ارائه اطلاعات صرف و پند دادن و تلقین عقاید را مشاوره به حساب نمی‌آورد زیرا در این موارد، ارتباط مشاوره‌ای که لازمه درمان است وجود ندارد و مشاور صرفاً افکار و عقایدش را برای دیگری بیان می‌کند.
- ۳۲- گزینه «۲»
گوستاد مشاوره را رابطه‌ای آموزشی بین مراجع و مشاور تلقی می‌کند که در آن بر یادگیری تأکید می‌شود و مشاور می‌کوشد تا با بهره‌گیری از صلاحیت‌های علمی و تجارب شغلی خود، مراجع را در شناخت امکانات و کسب بینش بیشتر در جهت حل مشکلاتش یاری دهد.
- ۳۳- گزینه «۱»
به عقیده ترکسلر در مشاوره نباید صرفاً حل مشکلات آنی مراجع مد نظر مشاور باشد.
- ۳۴- گزینه «۴»
به عقیده ترکسلر نقش اصلی و اساسی مشاوره ایجاد و توسعه اعتماد به نفس و استقلال و افزایش قدرت مبارزه با مشکلات و گسترش رشد فکری مراجع است.
- ۳۵- گزینه «۱»
از دیدگاه ویلیامسون مشاوره جریانی آموزشی است که به رشد شخصیت فرد می‌انجامد.
- ۳۶- گزینه «۲»
در مشاوره اولاً برقراری تعامل و رابطه مداوم و هدف‌دار بین مراجع و مشاور ضروری است. ثانیاً هدف غایی، اتخاذ تصمیمی معقول و منطقی است که با نیازها و امکانات شخصی و اجتماعی مراجع سازگار باشد.
- ۳۷- گزینه «۲»
هکنی و نای مشاوره را جریان تخصصی ویژه‌ای قلمداد می‌کنند که به آن وسیله مراجع از طریق ارتباط با مشاور به حل مشکلش موفق می‌شود.
- ۳۸- گزینه «۴»
گوستاد معتقد است که مشاور می‌کوشد تا با بهره‌گیری از صلاحیت‌های علمی و تجارب شغلی خود، مراجع را در شناخت امکانات و کسب بینش بیشتر در جهت حل مشکلاتش یاری دهد.
- ۳۹- گزینه «۲»
به اعتقاد مک دانیل احترام به مراجع و تشویق او به کسب بینش جدید به منظور تغییر رفتار وی نقش به‌سزایی دارد.
- ۴۰- گزینه «۱»
به نظر شرترز و استون مشاوره یک جریان یادگیری است. که به آن وسیله مراجع مطالبی را درباره خود و مناسباتش یاد می‌گیرد.
- ۴۱- گزینه «۲»
به نظر رن مشاوره رابطه‌ای هدف‌دار و پویاست که مراجع را در خودشناسی و تصمیم‌گیری مناسب و ارضای نیازهایش یاری می‌دهد.
- ۴۲- گزینه «۴»
در مشاوره به‌عنوان یک فعالیت تخصصی مراجع از طریق گفتگو با مشاور در یک جو مملو از تفاهم، خود را بهتر و بیشتر می‌شناسد، چگونگی تصمیم‌گیری را می‌آموزد و سرانجام راه حلی برای مشکلش پیدا می‌کند.
- ۴۳- گزینه «۳»
به نظر مک دانیل مشاوره یک سلسله تماس‌های حضوری بین مشاور و مراجع است که به آن وسیله به تفکر درباره نگرش‌ها و طرح‌ها و امکاناتش تشویق می‌شود و روش‌های سازگار مؤثرتر با خود و دیگران را یاد می‌گیرد.
- ۴۴- گزینه «۱»
راهنمایی جنبه پیشگیری دارد و مشاوره در وهله اول بُعد درمانی دارد.
- ۴۵- گزینه «۳»
به نظر بوهرلر روان‌درمانی، جریانی است که شیوه درست زیستن با خود و دیگران را به فرد می‌آموزد.

۴۶- گزینه «۱»

مشاوره با راهنمایی تفاوت دارد. راهنمایی مفهوم وسیعی دارد و تمام برنامه‌ها و فعالیت‌هایی را که برای کمک به فرد تهیه می‌شوند، شامل می‌گردد درحالی‌که مشاوره یکی از خدمات و تکنیک‌های خاص راهنمایی است.

۴۷- گزینه «۲»

به عقیده پاترسون بین مشاوره و روان‌درمانی، تفاوت مهم و اصولی وجود ندارد.

۴۸- گزینه «۳»

تایلر معتقد است که مشاوره کمک به افراد عادی است که هویت و شناخت روشنی از خود دارند و مشکلات آنان بیشتر ماهیت و جنبه تربیتی دارد. درحالی‌که از طریق روان‌درمانی به حل مشکلات و اختلالات عمیق شخصیتی اقدام می‌شود.

۴۹- گزینه «۴»

از طریق روان‌درمانی کژ رفتاری‌ها و اختلالات روان‌درمانی درمان می‌شوند و سازمان شخصیت درمان‌جو بر اساس معیارهای مطلوب فردی و اجتماعی تغییر می‌کند.

۵۰- گزینه «۱»

پاترسون معتقد است هدف غایی مشاوره و روان‌درمانی تأمین رشد مناسب و افزایش کارایی و بهبودی در تعامل فرد با دیگران است.

۵۱- گزینه «۴»

به نظر برامر و شوستروم تفاوت بین مشاوره و روان‌درمانی بیش از آنکه کیفی باشد، کمی است.

۵۲- گزینه «۴»

به نظر برامر و شوستروم از طریق مشاوره به اصلاح و رفع مشکلات تربیتی، شغلی، تحصیلی، خانوادگی و بهداشتی افراد عادی در مدت زمان کوتاه اقدام می‌شود. درحالی‌که با استفاده از روان‌درمانی به حل مشکلات افراد مبتلا به ناراحتی‌های روانی شدیدتر در مدت طولانی‌تری مبادرت می‌گردد.

۵۳- گزینه «۳»

مشاوره یکی از خدمات و تکنیک‌های خاص راهنمایی است و اصطلاحاً قلب راهنمایی به حساب می‌آید.

۵۴- گزینه «۴»

پیدایش مشاغل متنوع و متعدد و نیاز به تخصص در انجام کارها، راهنمایی شغلی را ضروری ساخت.

۵۵- گزینه «۲»

هر قدر جامعه گسترده‌تر و روابط افراد پیچیده‌تر باشد نیاز به ارائه خدمات راهنمایی بیشتر احساس می‌گردد.

۵۶- گزینه «۴»

آموزش و پرورش عبارت از فراهم آوردن زمینه‌ها و عوامل برای به فعلیت رساندن و شکوفا کردن تمام استعدادهای انسان و سوق دادن او به سوی اهداف مطلوب از طریق برنامه‌ای سنجیده و حساب شده است.

۵۷- گزینه «۴»

راهنمایی را می‌توان بخشی از آموزش و پرورش تلقی کرد. با تنوع و تعداد رشته‌های تحصیلی و شغلی امکان انتخاب صحیح و مناسب برای دانش‌آموزان به سادگی میسر نیست و در این زمینه به متخصصان راهنمایی، تحصیلی و شغلی نیاز شدیدی احساس می‌شود. دانش‌آموز یکی از قطب‌های جریان آموزش و پرورش است. مفاهیم آموزش و پرورش به درستی از یکدیگر قابل تفکیک نیستند.

۵۸- گزینه «۳»

آموزش و پرورش زمانی مؤثر و مفید خواهد بود و به درستی انجام خواهد پذیرفت که دانش‌آموز از آمادگی کافی در ابعاد جسمی، ذهنی، روانی، اجتماعی و اخلاقی برخوردار باشد.

۵۹- گزینه «۴»

دانش‌آموز باید آمادگی ذهنی و استعداد و رغبت برای یادگیری موضوع داشته باشد. در غیر این صورت علی‌رغم تلاش بسیار، در ادامه تحصیل شکست خواهد خورد و با مسائل و مشکلات روانی متعددی مواجه خواهد شد.

۶۰- گزینه «۴»

برای نیل به اهداف آموزش و پرورش معلم باید روش‌های کار کردن صحیح با دانش‌آموز را بداند و در موضوع درس تخصص داشته باشد.

۶۱- گزینه «۴»

☞ اگر معلم علاوه بر مهارت در روش‌های تدریس از فنون راهنمایی نیز مطلع باشد، اولاً می‌تواند محیطی فراهم آورد که در آن دانش‌آموزان بدون آن که از تنبیه و نمره کم بترسند، درس را یاد بگیرند و به تقلب و دروغ هم متوسل نشوند. ثانیاً نکات قوت دانش‌آموز را می‌شناسد و درصدد اصلاح موارد ضعف او برمی‌آید. ثالثاً به محض مشاهده علایم ناسازگاری و اشکال در یادگیری دانش‌آموز به رفع آن مبادرت می‌ورزد و رابعاً با اطلاع و آگاهی از تفاوت‌های فردی و اعمال روش‌های مناسب، یادگیری و رشد جنبه‌های گوناگون شخصیت دانش‌آموز را تسریع و تقویت می‌کند.

۶۲- گزینه «۴»

☞ معلم رکن مهمی در آموزش و پرورش محسوب می‌شود و باید از آمادگی کافی برخوردار باشد. مسائل و مشکلات شخصی و خانوادگی معلمان در کارایی آنان تأثیر می‌گذارد. معلمی که در درسش مسلط نیست در کلاس احساس امنیت نمی‌کند و قدرت اداره کلاس را ندارد.

۶۳- گزینه «۲»

☞ موضوع رکن سومی است که در آموزش و پرورش مطرح می‌شود و دانش‌آموز و معلم را به هم می‌پیوندد.

۶۴- گزینه «۴»

☞ توجه به موضوع برای حصول اهداف آموزش و پرورش ضرورت دارد، چنانچه در تهیه و تدوین و تنظیم موضوع که دانش‌آموز درصدد یادگیری آن است به تفاوت‌های فردی دانش‌آموز توجه نشود تلاش معلم و دانش‌آموز به نتیجه مطلوبی نخواهد رسید و بخشی از اهداف آموزش و پرورش تحقق نخواهد یافت.

۶۵- گزینه «۴»

☞ چنانچه موضوع با توان (استعداد) و خواسته (رغبت) دانش‌آموز هماهنگ نباشد، در هر مورد با پیدایش دور باطل، دانش‌آموز موضوع را یاد نخواهد گرفت.

۶۶- گزینه «۴»

☞ برای رفع اشکال (مردودی دانش‌آموز) از دیدگاه راهنمایی توصیه می‌شود که تهیه و تدوین کتب درسی توسط گروهی از متخصصان هر رشته و نظرخواهی مداوم از مدرسان آن دروس انجام گیرد.

۶۷- گزینه «۲»

☞ آیه ذَلِكِ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ (این کتاب- یعنی قرآن- در آن تردیدی نیست و برای پرهیزگاران راهنما و هدایت‌کننده است.) به موضوع راهنمایی اشاره دارد.

۶۸- گزینه «۳»

☞ راهنمایی در قرآن کریم برای نخستین بار در سوره فاتحه الکتاب در آیه ششم مطرح شده است.

۶۹- گزینه «۱»

☞ آیه (اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ) یعنی ما را به راه راست راهنمایی کن، نمایانگر مفهوم راهنمایی است.

۷۰- گزینه «۲»

☞ در سوره بقره آیه سه‌الی شش در توصیف صفات پرهیزگاران که از طریق قرآن راهنمایی شده‌اند، مطالبی مطرح گردیده است.

۷۱- گزینه «۴»

☞ حضرت علی درباره ضرورت و شیوه راهنمایی فرموده‌اند با دوست دوراندیش و مهربان مشورت کردن پیروزی می‌آورد، بخیل را در مشورت خود راه مده که تو را از راه راست برمی‌گرداند و وعده فقر می‌دهد، شخص ترسو را در مشورت و اندیشه خود شرکت مده که او تو را در کارت سست می‌سازد و چیزی را که بزرگ نیست برایت بزرگ جلوه می‌دهد، هیچ قومی مشورت نکردند مگر اینکه به صلاح و شایستگی هدایت شدند، هیچ پشتیبانی استوارتر از مشورت کردن نیست، خردمند از مشورت کردن بی‌نیاز نیست، طلب مشورت هم‌چون چشم هدایت است، پیش از تصمیم مشورت کن و قبل از اقدام تفکر نما و راهنمایی کسی که راه را گم کرده صدقه است.

۷۲- گزینه «۴»

☞ ویژگی‌های راهنما در اسلام مطرح شده است و عبارت است از خوش‌خویی و خوش اخلاقی، صداقت در گفتار و تقوی، آگاهی همه‌جانبه و استقامت و پایداری در برابر حوادث ناگوار.

۷۳- گزینه «۱»

☞ در سوره آل عمران در ارتباط با ویژگی خوش خویی و خوش خلقی آمده است: ای محمد اگر تو بدخو و درشت و سخت دل بودی، مردم از اطراف تو پراکنده می شدند، پس برای گنهکاران طلب رحمت کن و پشیمانان را ببخش و با مطیعان در کارها مشورت کن.

۷۴- گزینه «۱»

☞ آگاهی همه جانبه از دیگر خصایصی است که راهنما از دیدگاه اسلام باید دارا باشد، راهنما باید به آنچه که دیگران را راهنمایی می کند واقف و آگاه و عالم باشد.

۷۵- گزینه «۲»

☞ استقامت و پایداری در برابر حوادث ناگوار از دیگر خصایص راهنما از دیدگاه اسلام است. تسلط راهنما بر احساسات خود ضروری است و هیچ عاملی نباید او را متزلزل سازد.

۷۶- گزینه «۳»

☞ صداقت در گفتار و تقوا از دیگر خصایص راهنما از دیدگاه اسلام است که پیامبر اکرم (ص) و ائمه طاهرین حائز آن بودند. پیامبر اکرم (ص) در جنگها با صحابه خود حضور می یافتند و هم چون سرباز عادی می جنگید.

سؤالات چهار گزینه‌ای سراسری فصل اول

- ۱- راهنمایی به عنوان یک مفهوم نظری عبارت است از:
- (۱) مجموعه روش‌ها و جریان‌هایی که از طریق ایجاد رابطه یاری‌دهنده به حل مشکل دانش‌آموز می‌انجامد.
 - (۲) کمک به فرد در زمینه مشخص است.
 - (۳) مجموعه تلاش‌ها و کوشش‌هایی است که دانش‌آموزان را در بهتر شناختن خویش در تمامی ابعاد وجودشان یاری می‌دهد.
 - (۴) کمک به فرد در زمینه مشخص و از دیدگاه معینی است.
- ۲- درباره تفاوت بین مشاوره و روان‌درمانی می‌توان گفت در مشاوره:
- (۱) مسائل حاد عاطفی کمتر مطرح، نسبت به مراجع و نگرانش نگرش مثبت‌تر وجود دارد و مدت درمان کوتاه‌تر است.
 - (۲) مسائل حاد عاطفی کمتر مطرح، نسبت به مراجع و نگرانش نگرش مثبت‌تر وجود دارد و مدت درمان طولانی‌تر است.
 - (۳) مسائل حاد عاطفی بیشتر مطرح، نسبت به مراجع و نگرانش نگرش مثبت‌تر وجود دارد و مدت درمان کوتاه‌تر است.
 - (۴) مسائل حاد عاطفی بیشتر مطرح، نسبت به مراجع و نگرانش نگرش مثبت‌تر وجود دارد و مدت درمان طولانی‌تر است.
- ۳- مجموعه تلاش‌ها و کوشش‌هایی که دانش‌آموزان را در بهتر شناختن خویش در تمامی ابعاد وجودشان یاری می‌دهد، اشاره به کدام یک از مفاهیم راهنمایی دارد؟
- (سراسری ۸۲)
- (۱) نظری
 - (۲) تربیتی
 - (۳) عملی
 - (۴) خدمت تربیتی
- ۴- در تعلیم و تربیت مدرن، راهنمایی یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است به دلیل:
- (۱) ناتوانی والدین در تربیت و کنترل فرزندان
 - (۲) مفهوم همگانی بودن و تولید انبوه در تعلیم و تربیت
 - (۳) نقش گسترده و پویای معلمان در تعلیم و تربیت
 - (۴) کیفیت پایین و ناکارآمد تعلیم و تربیت امروز
- ۵- فرایند مشاوره مبتنی بر دو فرضیه اساسی است: (۱) رفتار آموختنی و در نتیجه تغییرپذیر است. فرضیه دوم کدام است؟
- (سراسری ۸۶)
- (۱) مشاوره به خودی خود یک موقعیت آموخته است.
 - (۲) مراجع به خودشناسی و خودیابی نایل می‌شود.
 - (۳) مشاور به کسب تجربه و یادگیری می‌پردازد.
 - (۴) مشاور در موقعیتی است که به مراجع در حل مشکلات کمک می‌کند.
- ۶- دلیل عمده‌ای که مشاوره یک موقعیت آموخته است و منطقاً اصل تغییرپذیری رفتار را می‌پذیرد، چیست؟
- (سراسری ۸۷)
- (۱) رفتار آموختنی است.
 - (۲) مشاور به عنوان یک مربی انجام وظیفه می‌کند.
 - (۳) مشاوره فرصتی است برای بیان آزاد احساسات.
 - (۴) فرد حاصل تجارب کودکی و یادگیری‌های خود در زندگی است.
- ۷- خدمات مشاوره‌ای باید در اختیار چه افرادی قرار گیرد؟
- (سراسری ۸۷)
- (۱) افراد ناسازگار
 - (۲) افراد دارای مشکل
 - (۳) افراد با مشکلات خاص
 - (۴) همه افراد جامعه
- ۸- مهم‌ترین تفاوت مشاور با معلم در توجه بیشتر به کدام مورد است؟
- (سراسری ۸۸)
- (۱) کارکرد دانش‌آموز
 - (۲) پیشرفت درسی دانش‌آموز
 - (۳) شخصیت دانش‌آموز
 - (۴) رابطه وضعیت عاطفی و میزان یادگیری دانش‌آموز
- ۹- «رفتار تغییرپذیر است زیرا قابل یادگیری است». عبارت فوق با کدام یک از مفاهیم زیر بیشتر مرتبط است؟
- (سراسری ۸۸)
- (۱) اصل کلی، راهنمایی و مشاوره است.
 - (۲) فرضیه اساسی مشاوره است.
 - (۳) مبنای روان‌شناسی فردی است.
 - (۴) مفهوم کلی آموزش و پرورش است.